

نگاهی به برخی مکان‌های خاطره‌انگیز دفاع مقدس در مشهد

یادگاران ایستادگی

بیات
 ایران چندی پس از به‌ثمر نشستن انقلاب،مورد تهاجم عراق قرار می‌گیرد. مردم‌کشورمان برای ایستادگی در برابر این تجاوز از همه‌جای‌کشور به‌سمت جبهه می‌شتابند. آن‌ها که ماندند، وظیفه‌سنگین پشتیبانی را بر دوش می‌گیرند تا تهاجم عراق، نخستین جنگ و تهاجمی باشد که مرزهای کشورمان را تغییر نمی‌دهد. مردم مشهد و خراسان رضوی همراه با سایر هم‌وطنان خود، گروهی عازم جبهه‌های نبرد می‌شوند و گروهی پشتیبانی از رزمنده‌ها را بر عهده می‌گیرند. این‌گونه است که استان خراسان‌رضوی پس از تهران و اصفهان، رتبه سوم کشور را به‌لحاظ تعداد شهید، جانبازان و آزادگان دارد. آمارهای گویندبیش از ۲۵۰هزار

مهدیه
 «مجمع مهدیه مشهد، که در خیابان امام‌رضا^(ع)، حدفاصل میدان بیت‌المقدس تا چهارراه دانش، واقع شده، یکی از مکان‌هایی است که در برگزاری مراسم‌تشییع پیکر مطهر شهیداردوران دفاع مقدس، نقش محوری داشته است. پیکر مطهر شهید، عموما پس از انتقال از خطوط مقدم جبهه به معراج شهید و وداع خانواده، به مهدیه منتقل می‌شده است، سپس مراسم تشییع، با حضور باشکوه مردم از این مکان آغاز می‌شد. شرکت‌کنندگان در این مراسم با عبور از خیابان امام‌رضا^(ع)ومیدان بیت‌المقدس، وارد حرم مطهر رضوی می‌شدند و پس از طواف، پیکر شهید را برای خاک سپاری تا بهشت ثامن الائمه^(ع)،

ایستگاه راه آهن مشهد
 باتوجه به مسافت طولانی مشهد تا شهرهای استان خوزستان و مناطق عملیاتی و همچنین مقرون‌به‌صرفه‌بودن سفر باقطار، بخش عمده‌ای از رزمندگان مشهدی و خراسانی از ابتدای جنگ تحمیلی از طریق راه‌آهن مشهد به مناطق جنگی اعزام می‌شده‌اند. این ایستگاه که در شهریور ۱۳۳۴ به دست معمار ایرانی، آقای حیدر غیایی، طراحی شده و در آن‌آبان ۱۳۴۵ به بهره‌برداری رسیده بود، علاوه‌بر انتقال نیرو، در پشتیبانی از جنگ و ارسال اقلام و تجهیزات نیز نقش تعیین‌کننده‌ای داشت. ایستگاه و فضای بیرونی‌اش در روزهای اعزام نیرو مملو از رزمندگانی بوده‌است‌که منتظر اعزام‌بوده‌اند،

بیمارستان امام‌رضا(ع)
 بیمارستان امام‌رضا^(ع) با ۸۵۶تخت از بیمارستان‌های بزرگ شهر مشهد و شمال شرق کشور در دهه۶۰هجری خورشیدی است و در طول سال‌های دفاع مقدس به یکی از پایگاه‌های اصلی بستری و مداوای مجروحان جنگی بدل می‌شود، مجروحانی که توسط هواپیماهای ترابری ۱۳۰-۱۰۰رتش از خطوطمقدم جبهه به مشهد اعزام می‌شدند، پس از تخلیه در فرودگاه نظامی پایگاه ۱۴ شکاری امام‌رضا^(ع) به بیمارستان‌های مختلف شهر ا جمله بیمارستان امام‌رضا^(ع)منتقل می‌شده‌اند. بیشتر این مجروحان پس از بستری و بهبود نسبی

صحن امام خمینی(ره)
 صحن یا رواق امام خمینی^(ره) که در گذشته به «صحن موزه، شناخته می‌شده، در ضلع جنوب شرقی حرم مطهر حضرت‌رضا^(ع)واقع شده‌است. این صحن در مقاطع مختلف تاریخ انقلاب اسلامی شهر مشهد، شاهد حوادث و اتفاقات گوناگونی از جمله اجتماعات‌مردمی ووزمندگان و همچنین تشییع پیکرهای مطهر شهیدابوده‌است. در دوران دفاع مقدس، پیکر مطهر شهیداکه از خطوطمقدم‌جبهه‌به‌مشهدمنتقل می‌شده‌است، پس از انتقال به معراج شهید و وداع خانواده، در تابوت‌های مزین به پرچم مقدس جمهوری اسلامی قرار می‌گرفته و با حضور پرشور مردم مشهد از محل مهدیه یا مسجد بناها تشییع

قرارگاه پشتیبانی نجف جهاد خراسان
 جهاد سازندگی نیز با شروع جنگ تحمیلی به یاری جبهه‌های جنگ‌می‌شتاب‌در کنار آبادانی نقاط محروم کشور، مأموریت جدید خود را در پشتیبانی از جنگ و بازسازی مناطق آزادشده از دست دشمن آغاز می‌کند. جهاد سازندگی خراسان بزرگ در این حماسه عظیم علاوه‌بر خدمات جهادی در جبهه‌ها، در پشت جبهه نیز با ایجاد قرارگاه نجف که در مسجد امام‌صادق^(ع)مشهد و محوطه پشت این مسجد مستقر است، خواهران داوطلب‌رابرای پشتیبانی جنگ، جذب و سازمان‌دهی می‌کند. در این قرارگاه، فعالیت‌های مختلفی انجام می‌گیرد که از جمله‌آن می‌توان به

حسینیه عابدزاده
 «حسینیه عابدزاده، در مقطعی از دفاع مقدس ازسوی حاجی عابدزاده در اختیار واحد تعاون سپاه پاسداران مشهد قرار می‌گیرد. واحد تعاون در دوران دفاع مقدس، وظیفه انتقال شهیدابه پشت جبهه و معراج شهید، شناسایی و آماده‌سازی پیکر مطهر شهیدا برای برگزاری مراسم تشییع را بر عهده می‌گیرد. این‌گونه است که ساک و لوازم شخصی شهدای خراسانی ابتدا به حسینیه عابدزاده منتقل می‌شود تا نیروهای تعاون، ضمن تماس با خانواده شهید و مطلع ساختن آنان از شهادت عزیزانشان، لوازم همراه شهید را نیز تحویل آن‌ها بدهند. در سال‌های جنگ، خانواده‌رزمندگانی که چندین

آموزشگاه امام‌رضا(ع)
 مکان فعلی آموزشگاه امام‌رضا^(ع)، واقع در ضلع شرقی پادگان لشکر ۷۷ پیروز ثامن الائمه^(ع)، پیش از پیروزی انقلاب با نام پادگان شماره ۲ سپاه دانش شناخته می‌شد، اما از سال ۱۳۵۹ به سپاه پاسداران واگذار می‌شود. این فضای جدید ابتدا «پادگان شماره ۵ سپاه» نام می‌گیرد، سپس به «پادگان آموزشی امام‌رضا^(ع)» تغییر نام می‌دهد. اولین دوره آموزشی این پادگان، دوره سوم عمومی پاسداری است و تا پایان دفاع مقدس در مجموع ۱۴ دوره عمومی پاسداری، هفت دوره تخصصی «تخریب» و «ش.م.ر» و سه دوره «روحانیون رزمی تبلیغی، تیپ امام‌صادق^(ع) در این مکان برگزار می‌شود. شهیدان محمودکاوه و حسن علیمردانی،

پادگان بسیج
 پادگان بسیج، بخشی از پایگاه چهاردهم شکاری نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران است که پس از صدور فرمان تاریخی امام‌خمینی^(ره) در سال۱۳۵۸، مبنی بر تشکیل بسیج مستضعفین از این پایگاه جدا می‌شود و به‌منظور آموزش اولین گروه‌های داوطلب بسیج در اختیار سپاه پاسداران قرار می‌گیرد. این پادگان بسیج همچنین در دوران دفاع مقدس در زمینه جذب، سازمان‌دهی و اعزام‌های گسترده و متمرکز داوطلبان مردمی به جبهه‌های نبرد، نقش مؤثری داشته‌است. نیروهای داوطلب مردمی پس از انجام مقدمات اعزام، با لباس بسیجی و به‌صورت پیاده، از بین جمعیت مردمی که

مزار شهیدان گمنام
 سازمان بهشت رضا که از سال ۱۳۵۵ توسط شهرداری وقت مشهد مقدس آغاز به فعالیت کرده، شهدای بزرگواریدر خاک خود جای داده است. وجود مرقدهای منور بیش از ۵هزار شهید انقلاب اسلامی ودفاع مقدس و ۳۰۰ شهیدگمنام دفاع مقدس، در کنار مرقد والدین شهید، اهمیت خاصی به این مکان داده‌است، به‌همین دلیل همیشه و به‌ویژه شب‌های جمعه و مناسبت‌های خاص، ملجا مردم مشهد است و بالغ بر ۲۰۰هزار نفر برای زیارت به این مکان مشرف می‌شوند. ضلع شمال غربی و قطعه شهدا محل دفن شهدای گمنام دفاع مقدس است که پس از پایان جنگ توسط کمیته جست‌وجوی مفقودین

پادگان مزداوند
 سپاه با تشکیل تیپ ویژه شهید به فرماندهی شهید ناصر کاظمی، ضربات سنگینی بر کومله و ضدانقلاب در کردستان وارد می‌کند، این‌گونه است که آوازه نبردهای کوهستان تیپ ویژه شهید همه‌جامی‌پیچد. محمود کاوه که خرداد ۱۳۶۲ به فرماندهی این تیپ منصوب می‌شود، باتوجه‌به شرایط خاص کردستان، برای آموزش خاص کوهستان و آماده‌سازی نیروهای تیپ که اغلب بچه‌های مشهد هستند، بسیار می‌کوشد. او باتوجه به موقعیت خاص جغرافیایی و قرار داشتن پادگان مزداوند (متعلق به لشکر ۷۷ پیروز ثامن‌الائمه^(ع)) در گردنه مرزداران، نیروهای تیپ

تاریخ حرم
 گذری بر تاریخ ایجاد مدرسه غیاثیه خرگرد نیشابور (فست دوم)   یادگار شیوهای نو در معماری
 پنجشنبه گذشته، گذری داشتیم بر تاریخ ساخت مدرسه غیاثیه خرگرد، در بخش دوم این یادداشت قرار است با شما از ویژگی‌های معماری این بنای ارزشمند تاریخی بگوییم.   باید گفت، شیوه معماری این مدرسه، متناسب‌با شیوهای پا گرفته که از اوایل قرن هشتم هجری قمری در آذربایجان آغاز شده، سپس در سرتاسر ایران گسترش یافته‌است. در این نوع از معماری، بناها در دو مرحله سفت‌کاری و نازک‌کاری ساخته می‌شدند، در صورتی که پیش از این، بر اساس طرحی که به «شیوه آذری» معروف است، بناها در یک مرحله شکل گرفته و تزیینات و کتیبه‌ها هم‌زمان با چیدن دیوارها بر بدنه بنا جای می‌گرفتند. در سبک آذری معماران و هنرمندان فرصت می‌یافتند پس از برپایی کالبد بنا، بدنه‌ها را در خارج و داخل بنا به کمک مصالح گوناگون بیارایند.   به پیروی از این اصل و نیز چگونگی ساختار بنا، تأکید بر زیبایی و چشم‌نواز بودن مدرسه غیاثیه در تمامی نقاط مدرسه محرز و معمار در جهت همانند کردن آن با «بهشت» گام برداشته‌است.   از جبهه شمال نیز که به ایوان ورودی بنگریم، علاوه بر تقارن برج‌ها در دو گوشه و غرفه‌های طرفین ایوان، رعایت نسبت‌های طلایی در دهانه‌ها و ارتفاعات، منظر بنا بسیار موزون و منطقی به نظر می‌رسد. چیدمان کاشی به شیوه‌های گوناگون مربع و هفت‌رنگ، در هیئت نقوش هندسی، گیاهی و کتیبه، زیباترین منظر را به نمایش گذاشته‌اند. هماهنگی و توازن گنبد‌های متقارن مسجد و مدرسه با ایوان ورودی، مطبوع و دلنشین است.   بر دو سوی هشتی ورودی مدرسه غیاثیه، مسجد و مدرس (تالار اجتماعات) واقع شده‌است. این دوفضای فاخر معماری از نظر نقشه یکسان اما از جهت تزیینات معماری اندکی با یکدیگر متفاوت‌اند اما هر دو خوش‌منظر و زیبایی‌ند.   مهم‌ترین تفاوت ساختاری آن‌ها در این است که تالار سمت راست (مسجد) برخوردار از محرابی در سمت قبله است. بی‌تردید این محراب از جمله زیباترین و ظریف‌ترین فضا‌های معماری مدرسه به شمار می‌رود و ظرافت و باریکی تراشه‌های کاشی که به‌صورت معرق در کنار هم چیده شده و تزیینات و کتیبه‌ها را شکل داده‌اند، بیننده را به شگفتی و تحسین وامی‌دارند.   آرایش داخلی مسجد و مدرس نیز زیبا و باشکوه است. ازاره دیوارها با نقوش ستاره‌ای و چندضلعی که با تلفیق کاشی و سنگ مرمر سفید شکل گرفته، زینت یافته و گوشه جرزه‌ها نیز با ستون‌نماهای مرمرین تا ارتفاع حدود یک متر تجهیز و استحکام‌بخشی شده‌است. تبدیل قاعده مربع به هشت و شانزده‌ضلعی و در نهایت یک نورگیر زیبای هشت‌ضلعی در میان یک شمسه، با فیل گوش‌هایبرای هنرمند فرصتی فراهم کرده‌است تا با کاربندی، مقرنس، قاب‌بندی‌های متناسب و نقاشی روی گچ، زیر گنبد را چون جواهر بیاراید و نورگیرهای جالب و زیبایی که انعکاس پرتوهای نور را از سقف به بدنه‌ها می‌تابانیده‌اند، در مقرنس‌ها و قاب‌ها با ایجاد سایه‌روشن چشم‌انداز رؤیایی و زیبایی ایجاد می‌کردند. همه عوامل تزیینی و ساختار مسجد و مدرس، آن را در قامت فضا‌های مناسب معنوی و آموزشی درآورده‌است.   آرایه‌های بدنه داخلی صحن مدرسه، ایوان‌ها و غرفه‌ها هم بسیار زیبا و متین هستند.

تاریخ و هویت
 ماه از عزیز خود بی اطلاع بوده‌اند، با مراجعه به این مکان، از وضعیت رزمنده خود (مجروحیت، شهادت یا مفقودالاثر بودن) مطلع می‌شده‌اند. از دیگر وظایف واحد تعاون، رسیدگی به امور مجروحان سپاه و بسیج و ارائه خدمات به آن‌ها بوده‌است. این حسینیه در حال حاضر، در اختیار مدیریت امور طلاب و خانواده‌های حوزه علمیه مشهد قرار دارد.

آموزشگاه امام‌رضا(ع)
 از مریبان این پادگان در حوزه سلاح شناسی بوده‌اند. این پادگان در دهه ۷۰ به «آموزشگاه تخصصی امام‌رضا^(ع)» و در اواخر دهه ۸۰ به تغییر مأموریت از مرکز آموزش نظامی به «مرکز تداوم آموزش عقیدتی سیاسی امام‌رضا^(ع)» تغییر نام می‌دهد.

دور ایوان‌های چهارگانه و اطراف ورودی در ایوان شمالی در داخل و خارج با کتیبه ثلث درشت و زیبای سفید بر زمینه لاجوردی آراسته شده‌است و بر رویه‌های پای‌های حدفاصل غرفه‌ها نیز قاب‌های تزیینی به رنگ‌های سبز، نارنجی، فیروزه‌ای و آبی بر زمینه لاجوردی نقش بسته که برخی از آن‌ها مکتوب به کتیبه و برخی مزین به نقوش تزیینی هندسی و گیاهی هستند. لچکی‌های دوطرفه طاق‌ها نیز با اسلیمی و تزیینات رنگارنگ زینت یافته‌است. دیوار غرفه‌ها و ایوان‌ها تا ارتفاع حدود یک‌متری ازاره تزیینی تلفیق سنگ مرمر و کاشی داشته و بدنه غرفه‌ها با خطوط معقلی و قاب‌های هندسی زینت یافته‌اند. دیواره و سقف ایوان‌ها با گل‌های اطلسی، شمسه و قاب‌های صلیبی شکل بسیار زیبا تزیین شده و انتهای ایوان‌ها با مقرنس‌های پرکار و زیبا آراسته شده‌است. بر اساس کتیبه‌ها، مدرسه غیاثیه خرگرد به سعی پیر احمد خوافی، وزیر شاهرخ‌نموری، و با معماری هنرمندانه دو برادر معمار به نام‌های استاد قوام‌الدین و استاد غیاث‌الدین شیرازی بنیان گرفته‌است. استاد قوام‌الدین کار را تمام‌نکرده از دنیا رفت و به فاصله کمی از مدرسه در گورستان عمومی خرگرد به خاک سپرده شد و برادرش استاد غیاث‌الدین در سال ۸۴۸ هجری قمری کار را به پایان برد. آن بنای مجلل احتمالاً با الهام از نام او و غیاث‌الدین پیر احمد خوافی، «غیاثیه» نامیده شد و پس از آن، صفحات سفید گچ‌انندود دیوارهایش در بعضی نقاط جلوه‌گاه اشعار و پندهای عبرت‌آموز رهگذران شد.

این بنا که در گذر زمان آسیب‌های فراوانی دیده‌و سال‌های متمادی ازسوی انجمن آثار ملی و اداره کل میراث فرهنگی خراسان مرمت و تثبیت شده، در تاریخ پانزدهم دی ۱۳۱۰ به شماره۱۲۶ در فهرست آثار ملی ثبت شده‌است. به نظر می‌رسد اختصاص مدرسه غیاثیه خرگرد به «دانشکده هنر»، مناسب‌ترین اقدام وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و وزارت علوم و تحقیقات باشد.

شهرگردی

شنبه ۲۷ مهر ۱۴۰۱ شماره ۲۷۸۸

۱۵

تاریخ و هویت

درب‌شمار نام‌ها به‌جبهه حضور رزمندگان شهیدان یاری‌رسان به‌محور مطهر کعبه نبی‌شده‌بود